

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

N:o 10. ILLUSTRERADE FOLKBÖCKER.

HUMORISTISKA BILDER

SAMLADE

AF

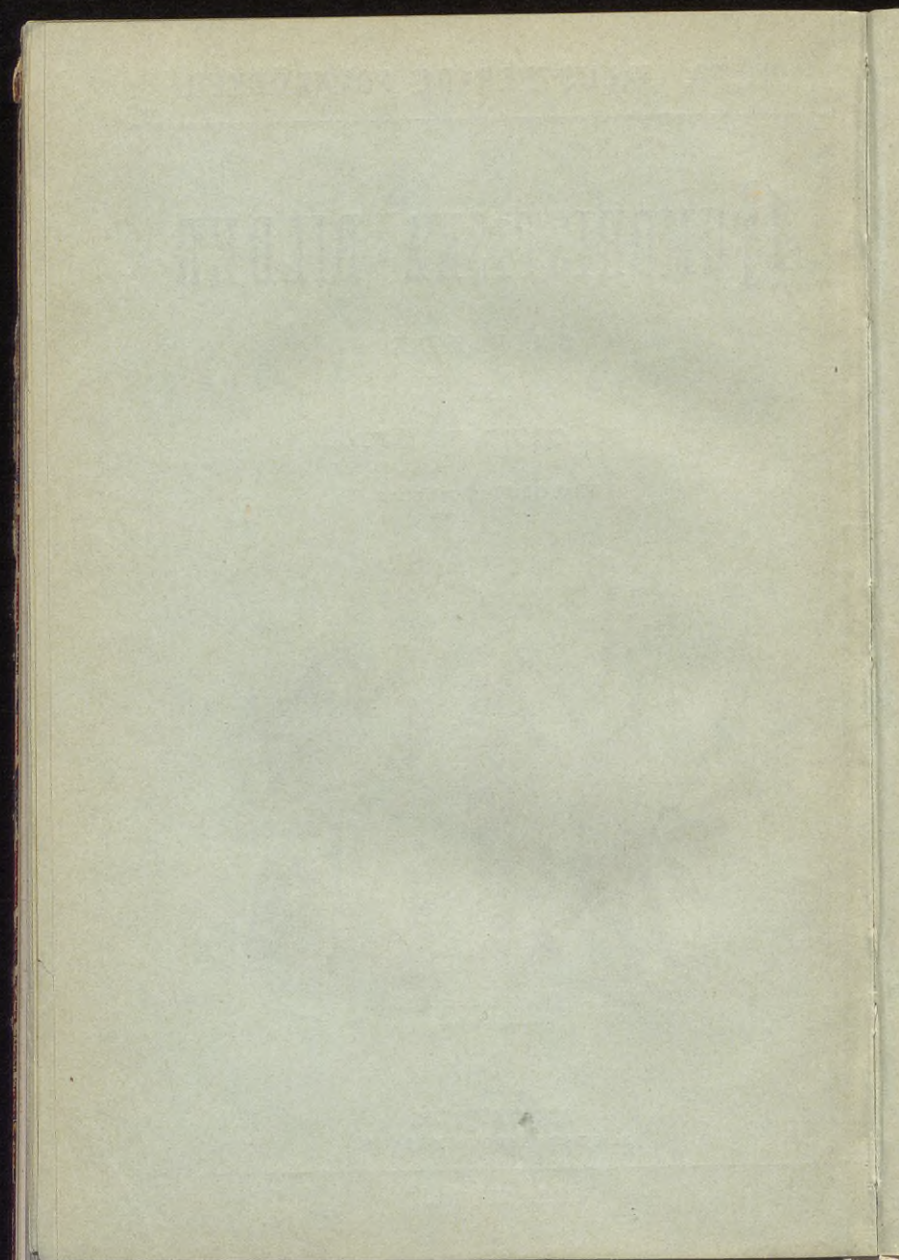
MÄSTER FRÖJD.

Med 21 illustrationer.

STOCKHOLM
R. GUSTAFSSONS FÖRLAG.

Pris 25 öre.

HUMORISTISKA BILDER

SAMLADE

AF

MÄSTER FRÖJD.

MED 21 ILLUSTRATIONER.

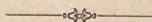

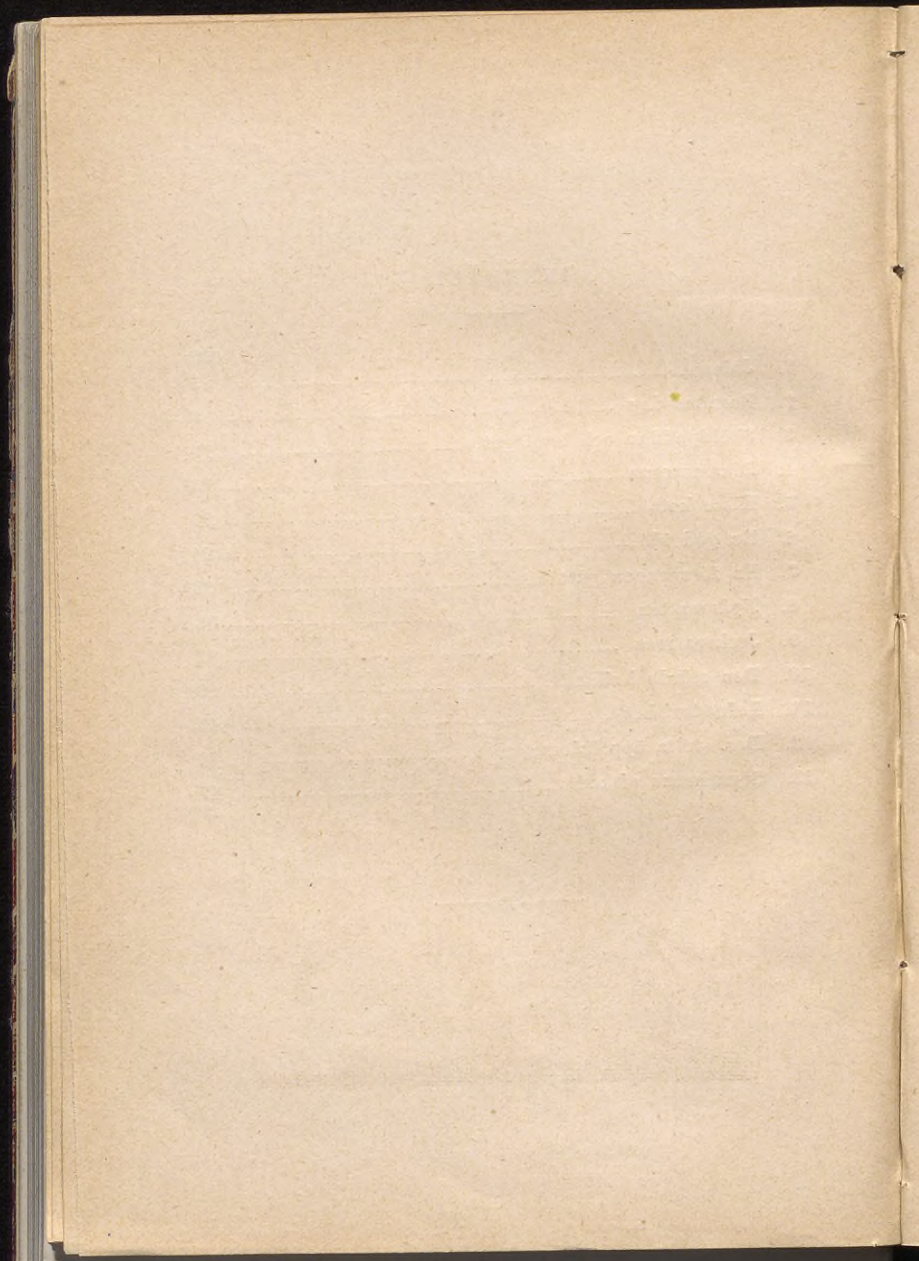
STOCKHOLM
R. GUSTAFSSONS FÖRLAG.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1881.

INNEHÅLL.

	Sid.
1. Julen	5
2. Barnens dag	8
3. Sköldpaddan och bantåget	13
4. Diamanterna	15
5. Kisse katt	20
6. En god idé	24
7. En försvunnen gäst	26
8. Nyårsnatten	33
9. Jerkers resa	33
10. Den störda hvilan.....	40
11. Lefnadsvishet	43
12. Den stolta äppelblomman	44
13. Sommarens afsked.....	47

1.

Julen.

(Se texten å nästa sida.)

Julen.

(Till illustrationen å föregående sida.)

Förunderligt, hvad makt du har,
 Du sköna högtid, på mitt sinne!
 Jag glädes, som då barn jag var,
 Och klart står hvarje barndomsminne
 Inför min blick; min själ blir varm
 Och hjertat klappar i min barm.

Och ut ur höljet inom kort
 Sig veckla glädjens rosenknoppar.
 Mitt gråa hår jag glömmer bort
 Och som en liten tätting hoppar;
 Jag jublar uti himmelshöjd:
 Välkommen, kära julefröjd!

Jag blandar mig i barnens hop
 Och rundt kring gröna granen dansar,
 Jag, liksom de, med höga rop
 Ser röda äpplen, sockerkransar
 Och — bilden utaf barnets hopp —
 Guldstjernan uti trädets topp.

O måtte ej, hur tiden lider,
Mitt hjerta nå'nsin stelna så,
Att jag ej uti juletider
Kan glädjas med de sälla små!
Ty lyckan är, när åren flytt,
Att kunna bli som barn på nytt.

Sven.

Barnens dag.

Barnen vakna och ropa alla i korus: det är julafton! julafton! och springa med strålande ansigten ur hvilobädden.

Ja, den är inne den stora barnafesten, då blecktrumpeterna smattra i hvarje hus, då dockorna skrika i alla möjliga tonarter, då barnen stämma in med dockorna och de stora skratta godt åt de smås glädje.

Låt oss gå ut i den hvimlande staden och följa med folkströmmen. Se här stå vi framför en leksaksbutik för stora världens barn, för små bankirer och veritabla fröknar. Der söker man förgäfvos efter de modeller man finner i godtköpsstånden på Stortorget. Det måste finnas ståndsskilnad äfven bland leksaker. En fin docka i sidenklädning skulle rynka på näsan om hon vid sin sida skulle se en svarfvad trumslagare af simpelt furuträd. Nej, lika barn leka bäst, och hvad man än må säga så är det kläderna som göra jemlikar.

I dockornas värld har föregått en stor reform. Fordom blef en liten flicka glad om hon fick en docka med måladt porslinshufvud, men nu skall dockan ha naturligt chevelyr, friserade lockar och chignon, om det ska vara bra. Ger man nu en riksdalers-docka åt lilla fröken Benoiton så rynkar den lilla engeln på näsan och säger: — För hvem tar ni mig, min herre? En docka comme il faut kan gerna icke kosta mindre än 50 à 75 kr., och hon måste ha sin egen garderob af balklädningar, kappor, sjalar, spetsar och blombeströdda hattar. Ja, det finns till och med dockor, som hafva sängkammare, toalettrum och salong, och som vid sina mottagningar bära äkta nipper.

De små flickorna vänjas systematiskt att älska den öfverdrifna lyx, som en gång skall ruinera deras männer, och gossarne följa värdigt sina systrar i spåren. Den tid är längesedan förbi då den lille pilten gladd sig åt en ask tennsoldater och en sprattlande pappersgubbe. Nej! uniformer med äkta förgyllning, och sablar med damascerade klingor måste det vara.

Marknaden på Stortorget står kvar nästan blott som en gengångare från flydda tider. Men ännu kan man likväl der återfinna barndomens glada minnen: de hvitulliga bockarne med förgyllda hornen och de odödliga pepparkaksgubbarne »Nisse och Nasse». Från de inhemska leksaksfabrikerna i fattigmans kojor tågar vid juletid fram en väldig hjord af julbockar med bomullskroppar och förgyllda horn. Låtom oss icke för de

glänsande butikerna glömma bort de anspråkslösa tälten, der ett ljus i en lykta kastar sitt sken öfver hela lagret. Fabrikören eller fabrikörskan förestår ofta sjelf butiken, och de slantar, som slinka ner i deras kassaskrin, gifva i fallet liksom en bättre klang ifrån sig, än de som hamna i kassalådorna under de förgyllda diskarne. Många af de med papper virade ljusstakarne ha tillverkats för att ett talgljus mer än vanligt må kunna på julafton tändas i ett hem, der en sådan der grann trästake betraktas som en stor lyx. Om också du skulle tycka, att julbockens bomullspels är knappt tillmätt, så köp den ändå, ty kanske har pelsen blifvit hemtad ur vaderingen på fabrikörens egen roek, som derigenom blifvit mindre varm. Se ej heller med ringaktning ned på pepparkaksgrisen, ty gumman, som säljer den, behöfver kanske förtjensten till att skaffa en bit »amerikanskt» åt sig och de sina till julen.

Apropos om Julmarknaden så kan jag berätta en liten historia, som har den förtjensten att vara sann.

En jul för några år tillbaka såg man i ett leksaksstånd på Stortorget en försäljerska, hvars utseende och väsen tydde på att hon snarare varit van att lefva i de finaste salonger än att stå och frysa i ett öppet stånd i julmarknaden. Hon var vacker som en dag, och hennes bleka hy framstod så mycket mera som hon var klädd i svart. De små händerna och de rosenfärgade naglarne tydde på att deras egarinna icke varit

van vid gröfre arbete, utan blifvit uppfostrad med den omsorg, som bevarar skönheten.

Man sade att den vackra försäljerskan var en ung enka, som under mannens lifstid lefvat med i stora världen, men genom hans död blifvit ruinerad och utan stöd och hjälp. Men det var en modig qvinna, som visste att bära sitt öde. Hon realiserade några kvarlevor af sitt öfverflöd och fick derigenom medel att sätta upp den bräckliga leksaksbutiken. Hon hoppades på denna affär förtjena sitt uppehälle för några månader och denna beräkning slog icke felt, ty ingen hade så många kunder som hon. Mången köpte en ask tennsoldater eller en snattrande anka af papier maché, blott för att få stanna en stund och se på frun i ståndet.

Bland hennes bästa kunder var isynnerhet en fabrikör D. Aldrig har väl ens en farfar, som har den lyckan att ega ett par tjog barnbarn, köpt så mycket leksaker som herr D. De som sågo honom oupphörigen återkomma och fylla fickorna med allehanda krimskrams, trodde att herr D. var någon filantrop, som föresatt sig att bereda de små innevånarne på Allmänna Barnhuset ett extra nöje. Hvad den vackra enkan tänkte är svårt att säga, men så mycket är säkert att hon fick förklaring öfver denna passion för barnleksaker, ty sista dagen ständen stodo kvar på torget frågade herr D. om han icke kunde få köpa det som fanns kvar af lagret och om icke försäljerskan ville i fabrikörens hus ordna dessa minnen från den modigt burna profningens dagar?

Julmarknaden året derpå såg mången förgäfvos efter den vackra leksaksförsäljerskan. Men jag, som visste hvar hon fanns, blickade upp till en af våningarne vid Stortorget. Der satt hon i ett fönster vid sidan af sin man, fabrikör D., och såg med ett betydelsefullt småleende ned på platsen för sin fordna affärsverksamhet.

— Tänker du inte köpa några leksaker i år? frågade frun skalkaktigt.

Fabrikör D. pekade skrattande på ett stort skåp, som innehöll i det närmaste en hel leksaksbutik, och sade:

— Tack vare dig så har jag leksaker åt både barn och barnabarn.

Sköldpaddan och bantäget.

En sköldpadda makligt i parken låg
 Och drömde, som paddor de flesta,
 Då kom der ett brusande jernvägståg
 Och störde så paddans siesta.

O himmel! skrek paddan och reste sig —
Liksom en stormvind det susar,
Vid allt, hvad heligt är, sakta dig,
Ty till din ofärd du rusar!

Då fick vår padda en lyckad idé:
Jag vill mot dem mig förbarma,
På skenan lägger jag mig; få se,
Om så jag ej räddar de arma.

Men tåget gick ständigt med samma fart
Och fram emot målet rände.
Och paddan? Hon krossad blef, det är klart;
På tåget man stöten ej kände.

Diamanterna.

Hvarför längre dölja sanningen? Konungarne, qvinnorna och poeterne, alla ha de nödgats svälja sanningens bittra piller. Nu är det diamanternas tur, och jag vill säga sanningen om dem. Jag har läst deras historia med samma känsla som jag läst tyrannernes historia, och jag vill berätta saker om dem som äro allt utom rekommenderande.

Jag kan någorlunda fatta kärleken till guldets, ty guldets ger mig räntor, som representera livvets behag. Men nöjet att ega diamanter — såvida man icke köper dem för att strax sälja dem — består deri, att andra få se er bära hårda och gnistrande stenar, hvilkas oroliga vaktare ni är. En snillrik qvinna skref en gång till en väninna: »Att ega diamanter är icke något nöje, utan blott ett ständigt bekymmer, en plågsam fruktan att förlora dem».

Nu för tiden *gör* man diamanter, som den skickligaste diamantslipare måste taga i handen för att kunna upptäcka att de äro falska. Om en kvinna bär dessa skall ingen kunna säga om de äro äkta eller efterapade. Sålunda kan det hända, att ni ett helt lif beundrar och afundas ett diadem af falska diamanter. De som fabricera dessa lysande lögner hafva hunnit till en förundransvärd skicklighet och förstå till och med att gifva sina produkter de små fel, som nästan alltid vidlåda de äkta diamanterna, hvilkas enda företräde således består i deras hårdhet.

Näväl! Denna hårdhet är icke längre obegränsad. Diamanten förtjenar icke längre sitt namn. De gamle trodde att denna sten var oförstörbar och kallade den därför: *adamas* (den obetvinglige). Men sedan har man funnit, att en diamantslipare kan krossa så många diamanter som det kan roa någon att betala.

Jag förstår våra förfäders vördnad för diamanten. De tänkte att den var den enda oförstörbara kropp i naturen, och att den motstod släggan och elden. De trodde att diamanten skyddade dess egare mot gift, ja den ansågs till och med vara ett beskydd för dygden. Men i våra dagar känner man allt för väl hvilket inflytande den lysande stenen har på kvinnornas dygd. Derom kan man berätta historier, som i och för sig borde vara nog att förmå oss förstöra allt hvad ädla stenar heter.

Att en sten är hård kan vara bra när man af

den bygger broar, befästningar och jernvägsviadukter, men då den blott hänges i öronen så tyckes mig denna egenskap icke vara af synnerligen stort värde, och jag kan icke annat än le för mig sjelf då jag läser om hur man äflats att komma i besittning af dessa stenbitar, som man kallar: »De verldsberömda diamanterna.»

Tre af dessa stora diamanter ha en historia. *Regenten* blef stulen vid minorna i Golconda af en der anställd tjensteman, som flydde till Frankrike och bjöd ut diamanten till hertigen af Orléans. Den betalades med två millioner francs, men anses ega långt större värde. *Sancy* hittades vid sidan af Carl den djerfves lik på slagfältet vid Nancy 1477. Soldaten, som fann den, sålde stenen till en prest för 3 francs. Det var den naturliga uppfattningen af diamantens värde, och att den sedan betalades med många hundra tusen gånger den summan, bevisar blott att människorna göra sig dummare än de äro.

Den tredje historien är om en stor diamant, som år 1772 köptes af den stora Catharina af Ryssland. En fransk grenadier i den indiska bataljonen blef betagen i Brahmas religion och började att studera den indiska teologien. Han deserterade och sedan han genomgått åtskilliga reningar i Ganges heliga vatten blef han anställd i Brahmas tempel, med åliggande att sopa golvet i kyrkan och damma af gudarne.

En af gudarne — jag vet icke om det var *Vischnu* eller *Schiva* — hade till ögon två diamanter af en glaus

utan like. Längre gick grenadieren och hade sin förnöjelse af att betrakta de gnistrande ögonen, men plötsligt fick han hemlängtan och en vacker dag var soldaten försvunnen och Vischnu enögd. Grenadieren hade tagit det ena ögat, som ett minne af sitt heliga lif i Brahmas tempel, men när han kom ut i världen blef han frestad att sälja gudens öga och han slumpade bort det för några francs till en skeppskapten, som i sin tur sålde diamanten till en jude, som sålde den till en grekisk prins, som sålde den till kejsarinnan Catharina för flera tunnor guld. Återigen ett bevis på hur dåraktigheten stiger åt höjden.

Den stora diamanten *Ljusberget*, som man såg på expositionen i London 1855, är troligen Vischnus andra öga och den indiske guden är då blind som *Ödet*, *Fortuna* och andra gudomligheter af hög rang. Tempelpresterna sände länge upp brinnande böner att Vischnu icke skulle förbli enögd, och nu böra de skatta sig lyckliga öfver att engelsmännen bönhörde dem.

Plinius omtalar att kvinnorna på hans tid icke kunde visa sig på gatan utan ädelstenar i öronen. Man hörde då ofta männen klaga, att deras hustrurs ädelstenar slukade hela deras förmögenhet. Ja, man har exempel på en far, som skar af öronen på sin nyfödda dotter, för att den tillkommande mågen icke skulle bli ruinerad för örhängens skull.

Rabbinerna påstå, att då Eva gick ut från paradiset hade hon genomstungna öron, till tecken att hon

var mannens slafviinna. Qvinnorna ha sedan hämnats denna nedrighet genom att nödsaka männen att i deras öron hänga diamanter, som de måste förtjena i sitt anletes svett.

Jag skulle icke säga något ondt om diamanterna ifall deras glans vore den skönaste som finns. Men så är det icke. Om ni hänger *Stora Mogul* och *Ljusberget* uti edra öron och sätter *Regenten* på er panna, så skall likväl den förenade glansen af deras strålar förblekna och blifva till intet mot elden ur ett öga, det må vara svart eller blått.

Qvinnor, som hafven skönhet, gifven icke en enda af rosorna på era kinder, icke en minut af er ungdom, för en mängd af diamanter, ty då göra ni en dålig affär. Och det är för att ni skola förstå min varning som jag sagt er sanningen om diamanterna.

Lisse katt

eller

»Sista droppen i nöjets bägare är bitter.»

(En högst moralisk historia.)

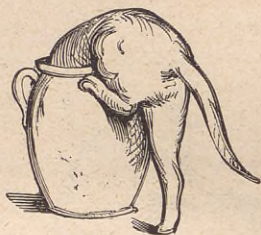
»Här står en kruka mjölk! D`a` gifvet
Att man bör njuta utaf lifvet.»

»Ja, säkert blef man född till världen
Blott för att pläga sig på färdan.»

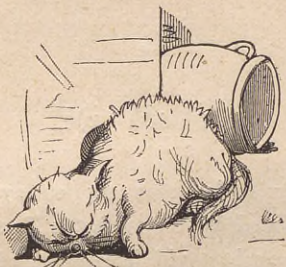
»Jag måttlighetens pris försakar,
Skönt är att dricka när det smakar!»

»Jag ej en enda droppe gömmer,
Nej! nöjets bågare jag tömmer!»

Han krukan slog omkull och röjde
Sin glupskhet. Straffet icke dröjde.

Nu tänker katten, der han sitter:
»Den sista droppen var dock bitter!»

En god idé.

Jan Petter hade köpt sig en ny häst och var mycket belåten med köpet, ty fastän Brunte inte längre dugde som nummerhäst vid husarerna, så var han dock ganska bra att gå framför plogen och harfven.

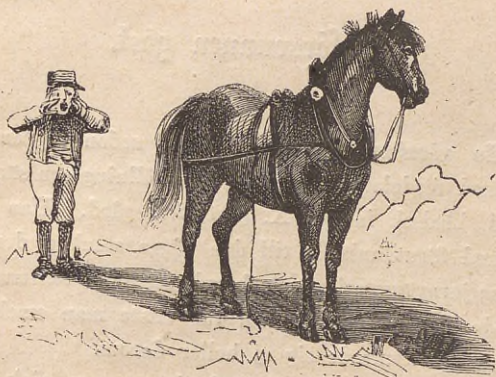
Inte hade Brunte mycket arbete hos Jan Petter, som dessutom var för rädd om sin favorit för att allt för mycket anstränga honom. Men den som har det

bra här i världen blir lätt öfvermodig, och så gick det också med Brunte. En vacker dag skenade han för Jan Petter.

Förgäfves ropade husbonden sitt ptro! ptro! Det bar ändå af i karrier.

Då fick Jan Petter en god idé. Han kom ihåg att Brunte varit vid kavalleriet och han ropade med hög stämma: Sqvadron, halt!

Och se! Brunte kom ihåg kommandot från ungdomstiden och stannade på fläcken.

En försvunnen gäst.

En vårafton för snart tio år sedan tog en ung man med fördelaktigt ansigte, god hållning och särdeles vårdad klädsel, in på X. gästgifvaregård. Han hade en stund förut anländt till den några stenkast derifrån belägna jernvägsstationen, och sade sig ämna stanna öfver följande dagen. Hvem han var visste man emellertid icke, och bekymrade sig ej heller derom.

Den resande fick sig anvisadt ett rum, gick tidigt till sängs och var redan djupt insomnad då gästgifvarens dotter bar in vattenkaraffinen.

Vid 7-tiden följande morgon gick hon in med kaffe. Vare sig af blygsamhet, eller likgiltighet, underlät hon vid inträdet att se bort till sängen, och först när hon, efter att ha ställt brickan på bordet, vände sig om, riktade hon blicken till andra ändan af rummet. Hade hon hittills varit eller låtsat vara likgiltig, så gjorde hon likväl nu så mycket större ögon.

— Hvad såg hon då?

Ingenting — åtminstone ingenting af hvad hon väntat få se; men det var just deri det underliga låg. Den resandes kläder hängde mycket riktigt öfver den stol, dit de aftonen förut blifvit kastade, stöflarne stodo der nedanför, hatten delade ännu med spegeln plats på byrån, den lilla nattsäcken låg i ett hörn af rummet, allt med ett ord, var på sin plats — utom mannen sjelf.

Sängen var tom!

Flickan såg sig häpen omkring. Ingenstädes syntes en skymt af främlingen.

I nästa ögonblick var hon utom dörren och uppsökte fadren, för hvilken hon blek af förskräckelse om talade förhållandet.

— Ta' inte så illa ve' de'j, flicka! Han är väl ute och går på morgonqvisten — menade den flegmatiska gästgifvaren.

— Usch då, hvem brukar gå ut utan en klädtrasa på kroppen!

— Hm, ja inte skulle jag göra't; men tockna stollar finns allt. Han kommer nog te' rätta igen.

Men då nära ett par timmar gått, utan att den försvunne hörts af, blef äfven gubben brydd och skickade bud på länsmannen.

— En kuriös historia och mycke' invecklad, vitsordade denne, och ännu qvistigare blef saken, när man undersökt den resandes nattsäck och deri endast funnit ett omslagspapper . . . Att främlingen likväl ej medfört mer än en omgång kläder, syntes alldeles påtagligt

deraf, att nattsäcken var allt för liten att kunna rymma en hel uppsättning. Någon annan förklaring gafs ej, än att mannen under natten dränkt sig i den strax invid förbiflytande ån.

Dagen förlöt emellertid under fruktlösa draggingar . . .

På aftonen samlades en hop folk i gästgifvaregårdens sal. Var främlingen död, ville man också hålla graföl efter honom; och om det än var som det kunde med sorgen, runno dock tårarne ymnigt. Skymningen hade inträdt, och de flesta voro redan något upprymda, då gästgifvaren under sökande efter tändstickor öppnade dörren till det närbelägna gästrummet, hvars andra dörr, i förbigående sagdt, ledde direkt ut i förstugan. Gästgifvaren hade emellertid icke väl stigit öfver tröskeln, förr än han ögonblickligen flyttade båda fötterna tillbaka och häftigt slog igen dörren efter sig.

— Åh, herre jess! Aldrig kunde ja' ändå tro, att ja' skulle få se *den!* — mumlade han och sjönk ner på en stol.

— Hvad kommer åt dig, hvem talar du om? — frågade länsmannen.

— Hvem? Den onde sjelf, vet ja'! Han är der inne! Han står framför kommoden och låtsar tvätta klorna — liksom vatten skulle bita på den fulingen!

Du är en kruka! Jag slår vad, att inte en katt en gång finns i rummet. Gå in bara, ska' ni få se!

— Åh, länsman, som sedan gammalt är van att ta

ihop med landstrykare, kan gerna gå sjelf! — hördes en röst ur hopen.

Den apostroferade tycktes dock ej vilja höra på det örat; han vände sig i stället till en bredvid honom sittande bonde med tvärsäker uppsyn.

— För dig Lars Andersson, som är kyrkovärd, måtte det väl åtminstone vara en smal sak att gå in.

— Håken vet! Ja' ska' likväl fresta på't . . .

Kyrkvärden närmade sig ock verkligen dörren, åtföljd af de andra.

— Håll i mej säkert bara, ifall han vill åt mej, hviskade han, vred omkring nyckeln i låset och tittade in.

— Hvad vill ni? — hördes en röst fråga inifrån.

— Han talar åtminstone som folk! — inföll en af bönderna.

— Ja, det må vara, men nog bär det ändå åt fanders för oss! — ropade kyrkvärden och måtte med tre språng hela salsgolfvet. De andra dröjde naturligtvis ej att följa exemplet.

— Hvad är det fråga om? — sporde åter stämman inifrån, och i detsamma visade sig i dörren en skepnad, svart från hufvud till fot och i den rådande skymningen en hemsk uppenbarelse nog för en uppskrämd inbillning.

Intet svar.

— Har ni förlorat förståndet, gästgifvare? — ljud stämman för tredje gången, i det skepnaden skred fram till den tilltalade och slog honom på axeln.

— Huj! — kippade gubben och hoppade till, men i samma ögonblick var ock förtrollningen bruten.

— En beskedlig fan är han likväl, och inte blir det den der, som rör af med oss, go' vänner! Vi ha ju låtit skrämma oss af en — sotare!

Kyrkvärden, den siste talaren, hade rätt. Man hade framför sig en sotargesäll, hvilken under dagen sysselsatt sig med arbete å ett en half fjerdingväg från gästgifvaregården beläget bruk, och nu, återkommen, höll som bäst på med att ikläda sig en ny människa, d. v. s. den i rummet liggande eleganta drägten, på hvilken han ju ock med fullt skäl kunde göra anspråk, då han ej var någon annan än den försvunne främlingen — den aftönen förut anlända, fulländade gentle-mannen.

Sedan ömsesidiga förklaringar vaxlats, inbjöds den döde att deltaga i grafölet, och ett roligare sådant har han aldrig varit med om, försäkrar han sjelf.

* * *

Sommaren 1880, vid ett besök i trakten, bodde jag ett par dagar å X gästgifvaregård. Det var vid detta tillfälle ofvanstående berättades mig af hjelten i äfventyret, nu mera gästgifvare på stället. Den omtalade händelsen gjorde honom nämligen till vän i huset, och hur det var, stannade han slutligen kvar der för alltid. Han hade, som vi veta, redan vant sig vid att sträfvä uppåt i verlden; men den väg han då haft att gå, var något obehväm, och han föredrog att gifta sig

med gästgifvarens dotter, lemmande åt andra viskan och skrapan.

Under vårt samspråk härom, såg jag en snyggt klädd kvinna passera genom salen.

— Der går Kristin, hustru min — yttrade gästgifvaren. — Inte ser hon just någonting ut; men en dugtig husmor är hon, och då kan det andra vara det samma.

Han hade rätt. Näsan var något för liten och munnen för stor; men icke alla kunna hålla jemnmåttet här i verlden, och hvem ser väl för öfrigt så noga på en näsa, när man får ett helt gästgifveri på köpet.

(Se »Nyårsnatten».)

Nyårsnatten.

Vid nyårsnattens midnatts-timma
 Der stiger genom rymden opp
 En liten pilt i moln och dimma,
 Och han är alla menskors hopp.
 O, må han lycka med sig bära
 Åt alla, som hans hjälp begära!

Jerkers resa.

Det var en gång en man med namnet Jerker, som bodde i en liten by uti en socken som hette Sorunda, ett godt stycke väg ifrån en stor stad som hette Stockholm.

Jerker rådde om en liten gård, och en vacker sommardag dref han en gris in till en liten stad, som låg vid pass en mil bort, för att sälja grisen åt värden på värdshuset.

Sedan han afslutat handeln satt han i ett hörn i skänkrummet med sin sup, sitt glas svagdricka och sin stora gräslökssmörgås, och fick der höra några af de andra gästerna tala om hvilken stor och präktig stad Stockholm var, och hur man der, om man hade lycka med sig, kunde skörda både penningar och ära och inom få år bli en stor man, såsom det hade gått med den der bondsonen från grannsocknen, som för ett tiotal år sedan hade kommit dit med ett par trasiga tolfskillingar i plånboken och nu var egare af många tunnor guld och hade varit bjuden på middag till sjelfvaste kungen.

— En sådan lycka händer aldrig mig! tänkte Jerker — och inte kan den heller gerna hända mig, så länge jag lefver i mitt eländiga hål. Jag är ackurat trött vid hela baket! Här sitter jag med ett enda hus, en enda ko, en enda sugga, en enda hustru, ett enda barn och en enda snygg rock. Hvem vet väl huru många jag kunde få, om jag bara vore i det der märkvärdiga Stockholm?

— Hur är det fatt med dig, Jerker? — frågade hans hustru, då han kom hem till middagen. — Du ser så sur ut!

— Ja, det måtte jag väl göra! sade Jerker. — Om jag bodde der borta i Stockholm, så vore jag kanske vid det här laget en rik karl med stora stenhus, vore gift med ett fint och fagert fruntimmer och blef kanske

bjuden till middag hos sjelfvaste kungen. Men här händer mig aldrig en sådan lycka!

— Ett fint och fagert fruntimmer! ropade hustrun.
— Hvad säger du, Jerker? Har du tröttnat vid hustru din?

— Ja, det har jag visst det! — och vid min ko och min gamla bruna mähr, och vid allting annat!

Vid dessa ord brast den stackars hustrun i tårar.

Men Jerker reste sig och gick ut, sadlade sin gamla Bläsa och red bort framåt vägen.

— Ack, Gud tröste mig! Kors i Herrans namn! suckade och snyftade den stackars hustrun för sig sjelf.
— Hvad har väl kommit åt min Jerker? Men han kommer väl snart hem igen, och jag ska' under tiden laga till en god qvällsvard åt honom.

Men Jerker red bort framåt vägen till Stockholm.

— Jag kan inte begripa att jag inte kommit att tänka på det här förr! tänkte Jerker för sig sjelf.
— Kommer jag bara till Stockholm, och kungen får se mig, så ser han nog hvad jag är för en karl, och så är min lycka gjord!

En stund derefter befann han sig åter i den lilla staden och klef in i värdshuset, som låg vid stora torget.

— Hör nu, hvart går vägen till Stockholm? frågade han värden, som stod innanför disken i skänkrummet.

— Ser han tuppen der uppe på kyrktornet? frågade värden tillbaka.

— Ja, nog gör jag väl det, — svarade Jerker.

— Så rid då dit han pekar med stjerten, så kommer han fram till Stockholm.

— Hur långt är det då egentligen dit? — frågade Jerker.

— Åh, så der en tre, fyra timmars väg.

Vid tanken på att han snart skulle vara i Stockholm tog sig Jerker åter ett par supar med thy åtföljande svagdricka, steg derefter upp, betalade föräringen och gick ut.

Det vackra vädret hade under tiden slagit om och vinden hade vändt sig.

Sedan Jerker efter mycket krångel omsider krafat sig upp på Bläsan, tittade han upp till tuppen på kyrktornet och mumlade för sig sjelf:

— Det är visst värdt att fråga efter vägen till Stockholm! Den der tuppen sitter ju enkom deruppe för att visa vägen.

Och derpå satte han Bläsan i lunk.

Sedan han ridit en stund framåt sade han »ptro!» åt Bläsan och började se sig omkring.

— Hm! — sade han. — Jag skulle kunna svära — i fall det inte vore syndigt — på att jag sett den här vägen förut; men när allt kommer omkring så är väl den ena vägen så temligen lik den andra.

Så red han åter framåt en stund, och så sade han »ptro!» åt Bläsan igen.

— Minsann skulle jag inte kunna svära på att jag har sett den här backen förut — sade han för sig sjelf. — Men som det är synd att svära, ska jag inte göra det; och när allt kommer omkring, så är väl också den ena backen så temligen lik den andra.

Derefter red han åter framåt en stund, och så sade han »ptro!» åt Bläsan igen.

— Minsann skulle jag inte kunna svära på att jag har sett den här bron förut; men det är inte bra att svära så här dags, och för resten så är väl också den ena bron så temligen lik den andra.

En stund derefter red han in i en viss liten by.

— Hm! — tänkte han för sig sjelf — jag skulle

kunna svära på att det här inte är Stockholm, så framt inte tuppen hade pekat hitåt, och jag inte hade varit mina tre, fyra timmar på vägen. Men för öfrigt så är också det ena stället temligen likt det andra.

Men nu var det mörkt och sent på qvällen, och alla ljusen, utom ett, voro släckta i byn.

Då gamla Bläsan kom lunkande framåt, öppnades dörren till huset der ljuset lyste, och en liten gosse kom springande ut, och en kvinna stod i dörren och bad Jerker stiga in.

— Minsann, tänkte Jerker — skulle jag inte kunna svära på att jag sett den här qvinnan förut och den

här pojken också; men när allt kommer omkring så är väl den ena kvinnan så temligen lik den andra, och alla barn likna hvarandra som två bär.

Derinne såg han en god qvällsvard stå på bordet, och som han kände sig trött och hungrig efter resan, tänkte han att han gerna kunde slå sig ned der.

Och så slog han sig ned på bänken och fick sig ett bastant qvällsmål, och funderade sedan aldrig mera på någon längre resa.

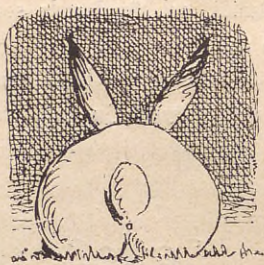
— Ty — sade han, — hvad skulle det väl tjena till? Det ena stället tycks ju ändå vara ackurat likt det andra!

10.

Den störda hvilan.

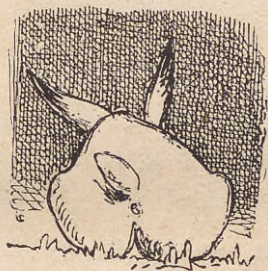
(En hare tecknad bakifrån.)

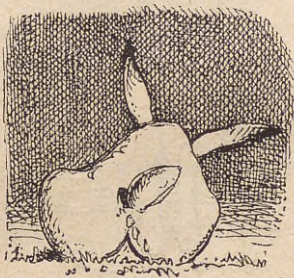
Här sitter man lugn.

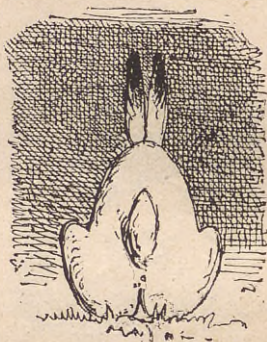
Nej! Der hörs ett ljud!

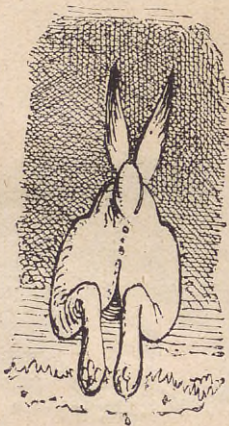
Härifrån?

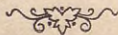
Nej, derifrån!

För tusan!

Bäst att ta till benen!

Lefnadsvishet.

Tag dig i akt, min son, så mamma-rätta sade,
 Ty ständigt man försät emot oss rättor lade,
 För fällor fruktan bär, gå aldrig från oss ut,
 Ty kattens klor gör då uppå din lefnad slut.
 Dumt prat! föll rätt-far in — du måste ströfva kring,
 Den intet våga vill han vinner ingenting.

Den stolta äppelblomman.

En äppelblomma på sin qvist,
 Bland syskon tusental,
 Jemt tänkte: jag är skön förvisst,
 Den skön'sta i vår dal.

Hon såg en svamp så ful och grå,
 Som invid trädet stod,
 Till honom talte blomman då
 »Om medfödt nobelt blod».

Hon sade: »du är afskyvärd
 Till färg och till gestalt,
 Jag deremot i denna värld
 Är skönast utaf allt».

Då steg ett moln vid himlens rand
 Och blomman slets utaf,
 Hon fördes utaf stormens hand
 Till en för tidig graf.

Och svampen log och sade så:
»Man jemt erfara skall,
Den gamla satsen står ändå
Att högmod går förfall.

Ej Herren gaf mig vacker form —
Man ropar åt mig fy! —
Men jag har dock i regn och storm
Ett präktigt paraply».

Sommarens afsted.

Sommarens afsked.

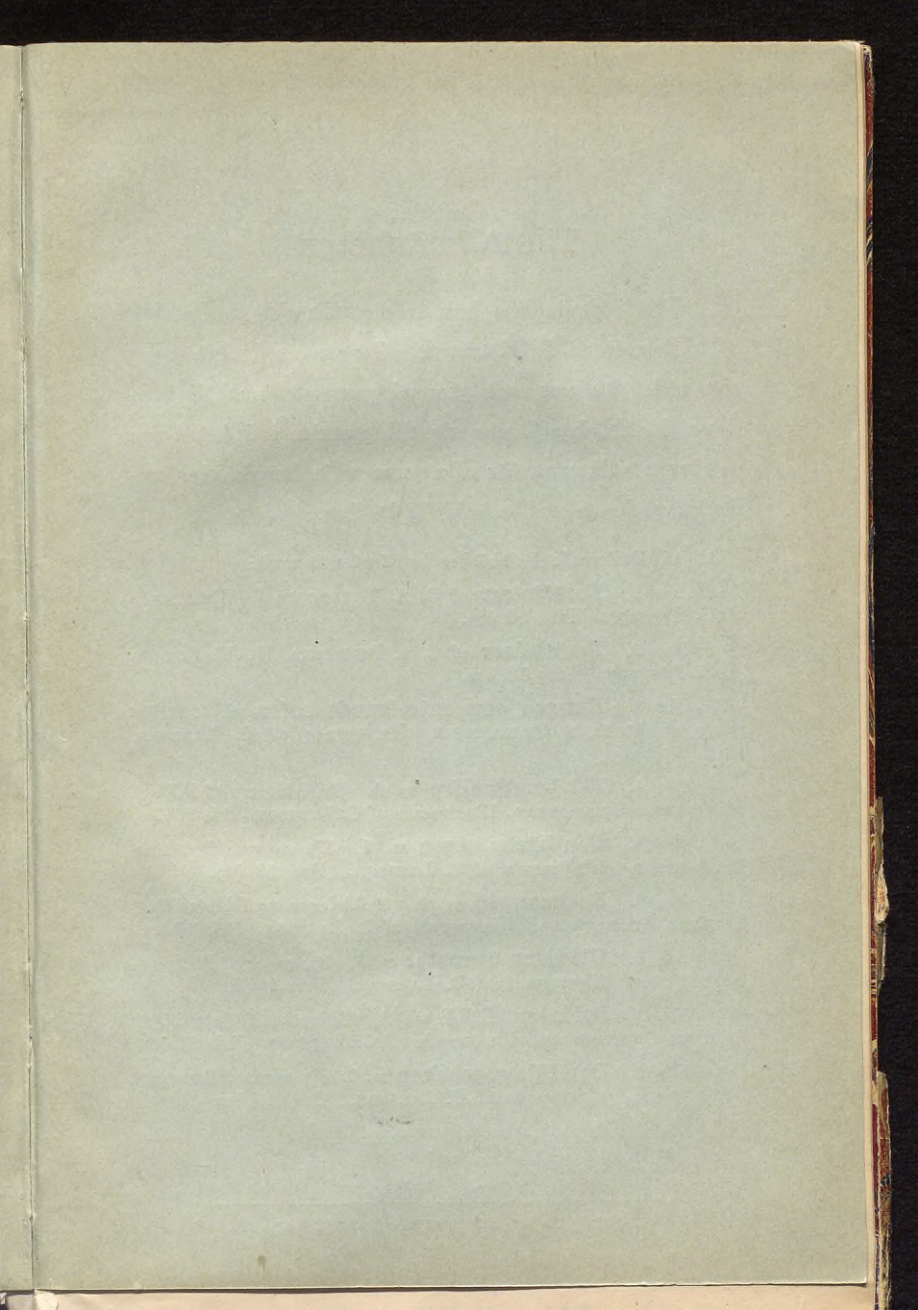
Jag stod en höstdag vid insjöns strand,
 När solen sjönk ned mot himlens rand;
 Liksom i drömmen mitt öga såg
 Ett underbart och fantastiskt tåg
 Af små eteriska andeväsen,
 Som framåt vandrade mellan gräsen.

Allt blef så stilla i dal och skog,
 När skaran ned emot stranden drog;
 Ej vindfläkt krusade vågens barm,
 Och solen strålade dubbelt varm;
 Så hög och klarblå blef himlapellen,
 Som blott man ser den om sommarqvällen.

Men kommen nära till vattnets bryn,
 Med ens försvann den, min sköna syn;
 Strax höljdes solen af moln, och allt,
 Som nyss var ljust, blef nu mörkt och kallt.
 Ett vindkast fram genom skogen hastar
 Och gula blad ut i rymden kastar.

Den sköna synen förstod jag då:
Jag skådat sommarens alfer små.
De tågat ut på sin sista färd,
Att taga afsked af skogens verd.
Som glädjen följs utaf sorgetåren,
Så följde hösten dem tätt i spåren.

Till Allmänheten!

Föreliggande lilla bok är den **tionde** i ordningen af »Illustrerade Folkböcker». Genom sin billighet och sitt både för ung och gammal passande innehåll böra dessa Folkböcker lämpa sig till premier i folkskolorna och vara välkomna för alla, som vilja bereda sina underhafvande en god och billig läsning.

Af Illustrerade Folkböcker ha förut utkommit:

N:o 1. **Berättelser** af C. A. THYREGOD. I. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 50 öre.

N:o 2. **Berättelser** af C. A. THYREGOD. II. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 50 öre.

N:o 3. **Kungen som inte kunde sofva** m. fl. Åtta sagor af RICHARD GUSTAFSSON. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 25 öre.

N:o 4. **Ett bondbröllop** m. fl. Skildringar ur folklifvet af RICHARD GUSTAFSSON. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 25 öre.

N:o 5. **Den bästa vägen** m. fl. Sju sagor af RICHARD GUSTAFSSON. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 25 öre.

N:o 6. **Spelmannen** m. fl. Skildringar ur folkets lif af RICHARD GUSTAFSSON. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 25 öre.

N:o 7. **Glädjens blomster** m. fl. Sju sagor af RICHARD GUSTAFSSON. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 25 öre.

N:o 8. **Soldaten Träff** m. fl. Taflor ur folkets lif af RICHARD GUSTAFSSON. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 25 öre.

N:o 9. **Den lilla sagoboken** m. fl. Sju sagor af RICHARD GUSTAFSSON. Illustrerade af C. LARSSON. Pris 25 öre.